

The logo for the Institut de Ciències de l'Educació (ICE) consists of the lowercase letters 'ice' in a white, rounded, sans-serif font on a dark green rectangular background.

Institut de Ciències
de l'Educació

The logo for the Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) features the letters 'UAB' in a bold, white, sans-serif font on a black rectangular background.

Universitat Autònoma
de Barcelona

Cursos per a Gent Gran

Curs 2019-2020 Programa

Aules d'Extensió Universitària
per al Temps Lliure · Barcelona

ÍNDEX

Presentació	5

Calendari acadèmic i administratiu	7

Informació general	8

Quadres de programació

1. Grups A i B	9
2. Grups C i D	10
3. Grups E i F	11
4. Grup G	12
5. Grups H i J	13
6. Grup T	14
7. Grup U	15

Programes dels cursos

Codi	Nom	
12	El cos humà	16
45	La comunicació oral. Saber-se explicar	16
46	Europa: territoris i cultures, un mapa mal resolt	17
49	Dones de la física nuclear	18
60	Què és el teatre? Claus per a la seva comprensió avui. . .	18
63	El teatre i la tragèdia	19
65	La representació de la realitat al documental contemporani: una aproximació teoricopràctica a la 'mirada documental'	20
67	Descobrim l'Univers!	21
70	Morfologia i creixement urbà: Barcelona	21
72	Ciència i humanitats per al segle XXI	22
73	L'electrònica i les tecnologies de la informació i les comunicacions. Una visió panoràmica.	23
74	Vents, núvols i pluges: endinsem-nos a l'atmosfera!	24
76	Cinc lliçons d'economia política i societat	24
79	Encants de la veu.	25
86	Paleontologia: una eina per descobrir l'origen de la vida i viatjar pel temps.	26
88	De què parlem avui quan parlem d'ecologia?	27
89	Barcelona singular. Una aproximació als altres rostres de la ciutat	27
90	El conte en la tradició realista	29

Codi	Nom	
91	Música i cinema	29
92	Cinema i fantasia: realitzacions de la ficció	30
93	Les dones i la música: compositores i intèrprets des de l'època medieval fins a l'actualitat	31
94	Perspectiva socioecològica dels boscos de Catalunya	32
95	El desenvolupament dels diferents tipus de nombres a través de la història	33
96	Poesia i ciutat en la poesia en llengua catalana i llengua castellana de principis del segle XX	34
97	Resolució de conflictes: la mediació, una nova via alternativa al judici.	35
98	Estètica de la natura.	35
101	Cuina, llenguatge, literatura	36
103	Tresors arqueològics Patrimoni de la Humanitat	37
104	Cinema i història contemporània	38
106	Les dones artistes en la història de l'art.	38
108	Simfonia i concert al classicisme i al romanticisme	39
109	Medicina i societat I.	39
110	Història de l'imaginari a l'Europa medieval.	40
111	La saviesa clàssica. Llegir els textos filosòfics I.	41
112	La vida està profundament interconnectada i és col·laborativa.	42
113	La Guerra Freda. Passat i present	42
114	Memòria del segle XX a través del pop-rock	43
115	Bach, Mozart i Beethoven	43
116	L'evolució de la simfonia des del classicisme de Haydn fins al colossalisme postromàntic de Bruckner i Mahler . .	44
117	La recuperació del patrimoni subtil: megàlits i soterranis. .	45
118	Els partits polítics a Catalunya, un sistema en transformació (continuació)	46
119	La història viscuda (continuació)..	47

Presentació

Cursos per a Gent Gran és un programa d'activitats d'extensió universitària organitzat per l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), adreçat als socis de l'Associació Aules d'Extensió Universitària per al Temps Lliure. Els cursos es porten a terme a Barcelona, als locals de la Casa Convalescència, des de l'any 1996. Aquest programa permet reforçar els nexes entre la universitat i la societat, perquè arriba a sectors socials que potser estan allunyats del món universitari.

Des de l'inici, l'objectiu del programa ha estat potenciar una formació dirigida a la gent gran, amb l'ajut d'especialistes, orientada a l'estudi de temes d'interès comú, i també posar a disposició d'aquestes persones un espai de trobada, comunicació, reflexió i debat sobre aspectes diversos de la història, l'economia, la política, l'art, la música i la ciència.

Les activitats es desenvolupen entre els mesos d'octubre i maig. Per al curs 2019-2020 s'han programat 43 cursos de temàtica variada, distribuïts en onze grups.

Els cursos s'organitzen en torns de dilluns i dimecres o de dimarts i dijous, i els divendres en modalitat intensiva, en horari de matí o tarda en funció dels grups. Cada curs comprèn entre set i vuit sessions d'una hora i mitja cadascuna. Cada grup d'alumnes té l'oportunitat de reflexionar i aprofundir sobre vuit temes, la qual cosa comporta poder tenir cada any acadèmic diverses perspectives de la cultura, que es van succeint i alternant any rere any.

SETEMBRE

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

NOVEMBRE

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

GENER

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

MARÇ

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

MAIG

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

OCTUBRE

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

DESEMBRE

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

FEBRER

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

ABRIL

dll	dt	dc	dj	dv	ds	dg
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

	Grups C, D, H, J i T
	Grups A, B, E, F i U
	Grup G
	Dies no lectius
	Ponts

Calendari acadèmic

Inici del curs 2019-2020: 27 de setembre de 2019.

Darrer dia del primer període lectiu: 22 de novembre de 2019.

Inici del segon període lectiu: 25 de novembre de 2019.

Darrer dia del segon període lectiu: 31 de gener de 2020.

Inici del tercer període lectiu: 3 de febrer de 2020.

Darrer dia del tercer període lectiu: 20 de març de 2020.

Inici del quart període lectiu: 23 de març de 2020.

Darrer dia del quart període lectiu: 22 de maig de 2020.

Vacances:

Nadal, del 23 de desembre de 2019 al 6 de gener de 2020 (ambdós inclosos).

Setmana Santa, del 4 al 13 d'abril de 2020 (ambdós inclosos).

Dies festius i no lectius:

1 de novembre de 2019.

6 de desembre de 2019.

1 de maig de 2020.

Inauguració curs 2019-2020: primera quinzena de novembre de 2019.

Festa de les Lletres: 22 d'abril de 2020.

Cloenda curs 2019-2020: setmana del 18 al 22 de maig de 2020.

Calendari administratiu

Sol·licitud de canvi de grup: del 15 al 24 de maig de 2019.

Presentació renúncia de plaça: del 15 al 24 de maig de 2019.

Assignació canvis de grup: 6 de juny de 2019.

Automatrícula de l'alumnat actual: del 7 al 27 de juny de 2019.

Sol·licitud de dia i hora per a matrícula personalitzada: del 17 al 20 de juny de 2019.

Matrícula personalitzada: 26 i 27 de juny de 2019.

Publicació de places vacants: 1 de juliol de 2019.

Reunió informativa per al nou alumnat: 17 de juny a les 11.30 h.

Automatrícula del nou alumnat: a partir del 2 de juliol de 2019 i fins l'exhauriment de places.

Sol·licitud d'anul·lació de la matrícula: fins al 18 d'octubre de 2019.

Informació general

SECRETARIA:

Institut de Ciències de l'Educació

Casa Convalescència

Adreça electrònica: ice.santpau@uab.cat

Telèfons: 93 433 50 50, 93 433 50 54

Telèfons de Bellaterra: 93 581 15 78, 93 581 23 93

www.uab.cat/ice/aeu

LLOC DE REALITZACIÓ:

Casa Convalescència

Sant Antoni Maria Claret, 171 (*cantonada amb Sant Quintí*) 08041 Barcelona.

Associació Aules d'Extensió Universitària per al Temps Lliure

<http://www.aeu-tempslliure.cat>

junta@aeu-tempslliure.cat

NORMATIVA:

1. Les persones que es vulguin matricular als Cursos per a Gent Gran han de ser sòcies de l'Associació Aules d'Extensió Universitària per al Temps Lliure. Si un cop finalitzada la matrícula es comprova que no es compleix aquest requisit, s'anul·larà i, per tant, es perdrà la plaça.

2. Es guardarà plaça per al proper curs al mateix grup en què s'està matriculat. Per canviar de grup, les persones interessades han de sol·licitar el canvi segons el procediment i el calendari establerts.

La concessió dels canvis depèn de la disponibilitat de places vacants. No es pot accedir a un grup sense tenir plaça adjudicada.

Programa dels grups A i B

Dimarts i dijous

Grup A: de 9.30 a 11h – Grup B: d'11.30 a 13h

CURS 101. Cuina, llenguatge, literatura. (8 sessions)

Docent: Salvador Comelles García

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019

CURS 108. Simfonia i concert al classicisme i al romanticisme.

(8 sessions)

Docent: Rafael Esteve Alemany

Del 27 de novembre de 2018 al 29 de gener de 2020

CURS 106. Les dones artistes en la història de l'art. (7 sessions)

Docent: Cecília Llobet Roig

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020

Dimarts

CURS 94. Perspectiva socioecològica dels boscos de Catalunya. (8 sessions)

Docents: Jordi Bartolomé Filella i Cinthia Pereira Rosa

Del 24 de març al 19 de maig de 2020

CURS 96. Poesia i ciutat en la poesia en llengua catalana i llengua castellana de principis del segle xx. (8 sessions)

Docent: Lluís Quintana Trias

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019

CURS 98. Estètica de la natura. (8 sessions)

Docent: Marta Tafalla González

Del 28 de novembre de 2019 a 30 de gener de 2020

CURS 89. Barcelona singular. Una aproximació als altres rostres de la ciutat. (7 sessions)

Docent: David Revelles Soriano

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020

Dijous

CURS 109. Medicina i societat. (8 sessions)

Docent: Jordi Garriga Viayna

Del 26 de març al 21 de maig de 2020

Programa dels grups C i D

Dilluns i dimecres

Grup C: de 9.30 a 11h – Grup D: d'11.30 a 13h

CURS 91. Música i cinema. (8 sessions)

Docent: Frederic Sesé Sabartés

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019

CURS 110. Història de l'imaginari a l'Europa medieval. (7 sessions)

Docent: Josep Maria Salrach i Marès

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020

CURS 79. Encants de la veu. (7 sessions)

Docent: Mariona Sagarra i Trias

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020

CURS 45. La comunicació oral. Saber-se explicar.

(7 sessions)

Docent: Salvador Comelles García

Del 23 de març al 18 de maig de 2020

CURS 90. El conte en la tradició realista. (8 sessions)

Docent: Enric Cassany Cels

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019

CURS 67. Descubrim l'univers! (8 sessions)

Docent: Josep Masalles Roman

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020

CURS 119. La història viscuda (continuació). (7 sessions)

Docent: Dolors Quinquer Vilamitjana

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020

CURS 111. La saviesa clàssica. Llegir els textos filosòfics I. (8 sessions)

Docent: Jacobo Zabalo Puig

Del 25 de març al 20 de maig de 2020

Programa dels grups E i F

Dimarts i dijous

Grup E: de 9.30 a 11h – Grup F: d'11.30 a 13h

CURS 65. La representació de la realitat: una proximitat teoricopràctica a la "mirada documental". (8 sessions)

Docent: Montserrat Santamarina Blanco

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019

CURS 74. Vents, núvols i pluges: endinsem-nos a l'atmosfera!

(8 sessions)

Docent: Marcel Costa Vila

Del 26 de novembre de 2019 al 28 de gener de 2020

CURS 60. Què és el teatre? Claus per a la seva comprensió avui

(7 sessions)

Docent: Ferran Madico Rodríguez

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020

CURS 91. Música i cinema. (8 sessions)

Docent: Frederic Sesé Sabartés

Del 24 de març al 19 de maig de 2020

CURS 112. La vida està profundament interconnectada i és col·laborativa. (8 sessions)

Docent: Carme Tomàs Martorell

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019

CURS 93. Les dones i la música: compositores i intèrprets des de l'època medieval fins a l'actualitat. (8 sessions)

Docent: Joan Maria Martí Mendoza

Del 28 de novembre de 2019 a 30 de gener de 2020

CURS 113. La Guerra Freda. Passat i present. (7 sessions)

Docent: Ramon Alquézar Aliana

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020

CURS 118. Els partits polítics a Catalunya, un sistema en transformació (continuació). (8 sessions)

Docent: Roger Buch i Ros

Del 26 de març al 21 de maig de 2020

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Programa del grup G

Divendres, de 9.30 a 11h i d'11.30 a 13h

CURS 104. Cinema i història contemporània. (1a part)

(8 sessions)

Docent: Ramon Alquézar Aliana

Del 27 de setembre al 22 de novembre de 2019

CURS 72. Ciència i humanitats per al segle XXI.

(7 sessions)

Docent: Carlos Acosta Rizo

Del 29 de novembre de 2019 al 31 de gener de 2020

CURS 95. El desenvolupament dels diferents tipus de nombres a través de la història. (7 sessions)

Docent: Jordi Deulofeu Piquet

Del 7 de febrer al 20 de març de 2020

CURS 114. Memòria del segle XX a través del pop-rock

(7 sessions)

Docent: Enric Puig Giralt

Del 27 de març al 22 de maig de 2020

CURS 104. Cinema i història contemporània. (2a part) (8 sessions)

Docent: Ramon Alquézar Aliana

Del 27 de setembre al 22 de novembre de 2019

CURS 103. Tresors arqueològics Patrimoni de la Humanitat.

(7 sessions)

Docent: Victòria Medina

Del 29 de novembre de 2019 al 31 de gener de 2020

CURS 46. Europa: territoris i cultures, un mapa mal resolt.

(7 sessions)

Docent: Maria Villanueva Margalef

Del 7 de febrer al 20 de març de 2020

CURS 86. Paleontologia: una eina per descobrir l'origen de la vida i viatjar pel temps. (7 sessions)

Docent: Albert Garcia Sellés

Del 27 de març al 22 de maig de 2020

Programa dels grups H i J

Dilluns i dimecres

Grup H: de 9.30 a 11h – Grup J: d'11.30 a 13h

CURS 76. Cinc lliçons d'economia política i societat .

(8 sessions)

Docent: Manuel Álvarez Gómez

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019

CURS 116. L'evolució de la simfonia des del classicisme de Haydn fins al colossalisme postromàntic de Bruckner i Mahler.

(7 sessions)

Docent: Cèsar Calmell Piguillem

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020

CURS 91. Música i cinema. (7 sessions)

Docent: Frederic Sesé Sabartés

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020

CURS 94. Perspectiva socioecològica dels boscos de Catalunya. (7 sessions)

Docents: Jordi Bartolomé Filella i Cinthia Pereira Rosa

Del 23 de març al 18 de maig de 2020

CURS 12. El cos humà. (8 sessions)

Docent: Jordi Garriga Viayna

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019

CURS 119. La història viscuda (continuació). (8 sessions)

Docent: Dolors Quinquer Vilamitjana

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020

CURS 49. Dones de la física nuclear. (7 sessions)

Docent: Javier Castelo Torras

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020

CURS 63. El teatre i la tragèdia. (8 sessions)

Docent: Ferran Madico Rodríguez

Del 25 de març al 20 de maig de 2020

1a hora: 9.30 a 11h.

2a hora: 11.30 a 13h.

Dilluns

Dimecres

Programa del grup T

Dilluns i dimecres, de 16 a 17.30h

CURS 110. Història de l'imaginari a l'Europa medieval. (8 sessions)

Docent: Josep Maria Salrach i Marès

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019

CURS 97. Resolució de conflictes: la mediació, una nova via alternativa al judici. (7 sessions)

Docent: Mariona Garriga de Ahumada

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020

CURS 70. Morfologia i creixement urbà: Barcelona. (7 sessions)

Docent: Jordi Bernat Falomir

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020

CURS 88. De què parlem avui quan parlem d'ecologia? (7 sessions)

Docent: Carme Tomàs Martorell

Del 23 de març al 18 de maig de 2020

CURS 115. Bach, Mozart i Beethoven (8 sessions)

Docent: Rafael Esteve Alemany

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019

CURS 67. Descubrim l'univers! (8 sessions)

Docent: Josep Masalles Roman

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020

CURS 49. Dones de la física nuclear (7 sessions)

Docent: Javier Castelo Torras

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020

CURS 92. Cinema i fantasia: realitzacions de la ficció (8 sessions)

Docent: Jacobo Zabalo Puig

Del 25 de març al 20 de maig de 2020

Programa del grup U

Dimarts i dijous, de 16 a 17.30h

CURS 101. Cuina, llenguatge, literatura. (8 sessions)

Docent: Salvador Comelles García

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019

CURS 70. Morfologia i creixement urbà: Barcelona. (8 sessions)

Docent: Jordi Bernat Falomir

Del 26 de novembre de 2019 al 28 de gener de 2020

CURS 73. L'electrònica i les tecnologies de la informació i les comunicacions. Una visió panoràmica. (7 sessions)

Docent: Lluís Prat Viñas

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020

CURS 117. La recuperació del patrimoni subtil: megàlits i soterranis. (8 sessions)

Docent: Enric Puig Giralt

Del 24 de març al 19 de maig de 2020

CURS 63. El teatre i la tragèdia (8 sessions)

Docent: Ferran Madico Rodríguez

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019

CURS 93. Les dones i la música: compositores i intèrprets des de l'època medieval fins a l'actualitat.

(8 sessions)

Docent: Joan Maria Martí Mendoza

Del 28 de novembre de 2019 al 30 de gener de 2020

CURS 72. Ciència i humanitats per al segle XXI.

(8 sessions)

Docent: Carlos Acosta Rizo

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020

CURS 94. Perspectiva socioecològica dels boscos de Catalunya. (8 sessions)

Docents: Jordi Bartolomé Filella i Cinthia Pereira Rosa

Del 26 de març al 21 de maig de 2020

Dilluns

Dimecres

Dimarts

Dijous

Programes dels cursos

Curs 12. El cos humà.

Professor

Jordi Garriga Viayna, metge cirurgià.

Descripció

Conèixer el nostre cos i el funcionament dels òrgans ens ajuda a entendre el què, el com i el perquè de moltes coses, i alhora ens pot ajudar a prevenir els canvis o desordres del nostre organisme, a aturar-los o a prendre decisions sobre com cal actuar.

- Òrgans dels sentits.
- Aparell digestiu i nutrició.
- Aparell respiratori.
- Aparell urinari.
- Cor i sistema cardiocirculatori.
- Pell i annexos.
- Seminari (resum, preguntes, dubtes).

Calendari

Grups H i J (8 sessions)

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019.

Grup H: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Curs 45. La comunicació oral. Saber-se explicar.

Professor

Salvador Comelles García, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Al llarg de la nostra trajectòria escolar, laboral i social, hem trobat persones que saben comunicar amb eficàcia, que saben transmetre coneixements o que saben transmetre les seves opinions. També hem trobat casos en què una situació comunicativa (una classe, una conferència, un parlament...) no ens era satisfactòria.

En les sessions d'aquest curs, mirarem de sintetitzar i exemplificar els elements bàsics que influeixen en una bona comunicació, tant per augmentar la nostra capacitat d'anàlisi quan en som els destinataris, com per poder aplicar-ho quan ens toqui a nosaltres de saber-nos explicar.

- Els paràmetres d'una situació comunicativa.
- Oralitat i escriptura.
- L'estructura del discurs.
- Les estratègies del discurs didàctic I.
- Les estratègies del discurs didàctic II.
- Les estratègies del discurs argumentatiu I.
- Les estratègies del discurs argumentatiu II.

Calendari

Grups C i D (7 sessions)

Del 23 de març al 18 de maig de 2020.

Grup C: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 46. Europa: territoris i cultures, un mapa mal resolt.

Professora

Maria Villanueva Margalef, professora jubilada del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

La diversitat dels pobles europeus no és un fenomen nou malgrat que els estats nació han tendit a implantar una imatge monolítica des del punt de vista territorial, cultural i lingüístic que ha pretès amagar-la.

La fragmentació del territori al llarg de la història ha estat molt canviant i ha donat lloc a recomposicions polítiques que no es corresponien sempre amb els espais existencials de les diverses identitats culturals i nacionals. La frontera, com a element de sobirania, està lligada al poder i el seu establiment sol anar lligat a enfrontaments i guerres. Només cal fer una mirada als mapes polítics d'Europa dels darrers 120 anys per adonar-se d'aquesta realitat.

En aquestes sessions es pretén fer una mirada global, més enllà dels límits polítics, al mapa d'Europa i abordar temes profundament europeus com són la diversitat dels seus pobles en relació amb l'arbitrarietat de les fronteres i els seus desajustaments.

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 7 de febrer al 20 de març de 2020.

Divendres (segona hora), d'11.30 a 13 h.

CURS 49. Dones de la física nuclear.

Professor

Javier Castelo Torras, professor jubilat del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Tots coneixem Madame Curie, pionera de la radioactivitat, però poc se'n sap d'altres dones que van contribuir al coneixement de l'estructura atòmica i nuclear. En aquest curs veurem les seves vides i la seva obra.

- Marie Curie i el seu treball en la descoberta de la radioactivitat natural.
- Irene Joliot-Curie i la descoberta de la radioactivitat artificial.
- Rosalind Franklin, experta en raigs X que va aconseguir la imatge que va portar a la descoberta de l'estructura de l'ADN.
- Lise Meitner, física austríaca que, mentre fugia de l'Alemanya nazi pel fet de ser d'origen jueu, va descobrir la fissió de l'urani.
- Maria Goeppert-Mayer i el model de capes del nucli atòmic.
- Chien-Shiung Wu, física experimental que va demostrar de manera inequívoca i definitiva que la suposició que es conservava la paritat en la força nuclear dèbil no era vàlida.

Calendari

Grups H i J (7 sessions)

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020.

Grup H: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Grup T (7 sessions)

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020.

Dimecres, de 16 a 17.30 h.

Curs 60. Què és el teatre? Claus per a la seva comprensió avui.

Professor

Ferran Madico Rodríguez, llicenciat en Dramatúrgia per l'Institut del Teatre de Barcelona.

Descripció

En aquestes sessions, repensarem les nocions bàsiques del teatre. Veurem l'essència del fet teatral. Entendrem com ha evolucionat el fet narratiu escènic. Reflexionarem sobre els elements que el componen. Sabrem com i des d'on observar les propostes que es presenten

als nostres escenaris. Repassarem els autors cabdals de la història dramàtica. I, tot jugant, entendrem les dificultats d'aquest antic ofici mil·lenari. Tot això ho farem amb el suport d'exemples que ens ajudaran, encara més, a gaudir de descobrir aquest món de fantasia.

Calendari

Grups E i F (7 sessions)

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020.

Grup E: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Curs 63. El teatre i la tragèdia.

Professor

Ferran Madico Rodríguez, llicenciat en Dramatúrgia per l'Institut del Teatre de Barcelona.

Descripció

El fet tràgic és indissoluble de la condició humana. El teatre parla de les emocions i contradiccions dels éssers humans. Per tant, el fet tràgic és l'essència de les grans passions en el fet teatral. En aquestes sessions analitzarem què és el fet tràgic i, per tant, entendrem la tragèdia.

Analitzarem les obres tràgiques cabdals de la literatura dramàtica. Des de la tragèdia grega, passant per la Fedra de Racine, arribarem als nostres dies. Pot existir la tragèdia un cop Nietzsche ha matat Déu? El filòsof Steiner ens il·luminarà i nosaltres reflexionarem descobrint les respostes tot llegint La cabra d'Edward Albee. Tot un viatge per les passions humanes, un Dragon Khan pels sentiments de l'ésser humà.

Calendari

Grups H i J (8 sessions)

Del 25 de març al 20 de maig de 2020.

Grup H: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Grup U (8 sessions)

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019.

Dijous, de 16 a 17.30 h.

Curs 65. La representació de la realitat: una aproximació teòrico-pràctica a la “mirada documental”

Professora

Montserrat Santamarina Blanco, professora del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

El documental no és una reproducció de la realitat tal com és, sinó una representació del món, des d'una perspectiva o mirada específica. L'ús o no del narrador, la relació que té amb la càmera, el tipus d'entrevistats o personatges que apareixen, l'enquadrament o composició dels plans, el tractament sonor, el tipus de muntatge, etc., totes les decisions que es prenen manifesten el posicionament de l'autor envers una temàtica i guien la mirada de l'espectador. Al llarg de la seva història, primer al cinema i després a la televisió, aquests continguts de no-ficció han anat desenvolupant diferents estils, veus o modes de representació de la realitat, que han donat lloc a sis tipus de documental. Al curs explorarem les claus d'aquest gènere audiovisual, tan de moda avui en dia, ens endinsarem en aquests sis tipus de documental i coneixerem alguns formats de matriu documental.

- Veu expositiva (narrativa).
- Veu observacional (objectiva).
- Veu participativa (interactiva).
- Veu poètica (abstracta).
- Veu reflexiva (autoreflexiva).
- Veu performativa (autoreferencial).
- Formats documentals: fals documental (mockumentary), docuficció (docusoap), documental interactiu (webdoc).

Calendari

Grups E i F (8 sessions)

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019.

Grup E: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Curs 67. Descubrim l'univers!

Professor

Josep Masalles Roman, professor jubilat del Departament d'Educació.

Descripció

Vivim al nostre planeta blau, que té unes condicions ambientals que permeten la vida, però que no és més que un petit punt en la immen-

sitat del cosmos. Tota la matèria i energia que existeix està continguda en l'espai-temps que configura l'univers que coneixem. L'astronomia, l'astrofísica, la cosmologia i, en general, la física i la matemàtica ens permeten descobrir com és el nostre univers, com es va formar i com evoluciona. Al llarg de la història, la humanitat no ha deixat d'estudiar el firmament per conèixer què hi ha més enllà del nostre petit planeta. En aquest curs estudiarem les tècniques d'observació i les teories científiques que ens permeten conèixer millor el nostre univers.

Calendari

Grups C i D (8 sessions)

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020.

Grup C: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Grup T (8 sessions)

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020.

Dimecres, de 16 a 17.30 h.

Curs 70. Morfologia i creixement urbà: Barcelona.

Professor

Jordi Bernat Falomir, coordinador de valoracions immobiliàries de l'Agència Tributària de Catalunya de la Generalitat de Catalunya i professor de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Descripció

Les ciutats han anat creixent de maneres diferents en cadascun dels moments històrics, fet que ha donat com a resultat determinades morfologies urbanes que permeten «llegir-ne» la història. Analitzarem diverses formes de creixement urbà, seguint un criteri expositiu cronològic i prenent com a referent comú la ciutat de Barcelona, però fent paral·lelismes amb altres ciutats. Es tractaran qüestions com ara:

- De la ciutat romana (Baetulo, Tarraco, Barcino...) a la ciutat medieval i moderna.
- Com determinades intervencions urbanes (l'obertura de nous carrers, la urbanització de nous espais, l'ordenació de l'espai públic...) alteren la jerarquia urbana i els valors del sòl.
- Els problemes de la densificació urbana del segle XIX i les diferents solucions que es plantegen: les reformes interiors de les ciutats com a mesura per afrontar els problemes de sanejament, i l'eixample com a nova forma de creixement. El cas singular de la vila de Gràcia i l'annexió de les poblacions properes a Barcelona.

- Com a contrapunt d'aquest creixement, els orígens conceptuals de «la caseta i l'hortet» i el seu desenvolupament fins avui, tant a Catalunya com a altres llocs.
- Els altres creixements: barraquisme, autoconstrucció, polígons d'habitatges. El creixement de les ciutats vinculat a la immigració.
- Les transformacions urbanes com a conseqüència de fets puntuals (les exposicions universals, els jocs olímpics).
- La Barcelona actual, quelcom més que un municipi.

Calendari

Grup T (7 sessions)

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020.

Dilluns, de 16 a 17.30 h.

Grup U (8 sessions)

Del 26 de novembre de 2019 al 28 de gener de 2020.

Dimarts, de 16 a 17.30 h.

Curs 72. Ciència i humanitats per al segle XXI.

Professor

Carlos Alberto Acosta Rizo, professor del Departament de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

La ciència és un element fonamental del món contemporani. Pensar la ciència no només és pensar en els avenços del coneixement del món natural i en les seves aplicacions, sinó també pensar la cultura, la política i la societat, que són els àmbits propis de les humanitats. Què hi poden aportar, les humanitats, a la comprensió i la solució dels reptes de la ciència actual? Aquest curs busca en la història algunes de les claus per pensar la ciència i encarar-ne el futur. A partir del treball d'historiadors i sociòlegs, situarem en perspectiva les relacions entre ciència i societat al segle XXI.

- Dues cultures? Una nova visió de la relació entre ciència i humanitats.
- Big Science: ciència, diners i política. El bé públic i l'interès privat.
- Small Science: la ciència i els sabers tradicionals. La ment i la mà.
- Geografies del coneixement: sabers locals i ciència universal. Quina ciència per al segle XXI?
- Ciència i gènere: per què no assolim la igualtat? L'espai professional i l'espai domèstic.
- Ciència i religió: una relació només de conflicte? Un peu al cel i un altre a terra.

- Ciència a l'abast de tothom: per què no sabem més i millor? Una veritable societat del coneixement.
- Big History: per primera vegada coneixem com hem arribat fins aquí. Quina és la utilitat d'aquest coneixement?
- Evolució per al segle XXI: la naturalesa de la ment humana, genètica i/o cultura i/o alguna cosa més?
- Vivint en el passat i trepitjant el futur: el cos humà i un nou humanisme.
- Posthumanisme: l'irrellevant ésser humà?

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 29 de novembre de 2019 al 31 de gener de 2020.

Divendres (primera hora), de 9.30 a 11 h.

Grup U (8 sessions)

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020.

Dijous, de 16 a 17.30 h.

Curs 73. L'electrònica i les tecnologies de la informació i les comunicacions. Una visió panoràmica.

Professor

Lluís Prat Viñas, professor jubilat del Departament d'Enginyeria Electrònica de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Descripció

- Les telecomunicacions: del telègraf al telèfon intel·ligent. Impacte social de cadascuna d'aquestes tecnologies.
- L'electrònica: del tub de buit a la nanotecnologia. Una tecnologia en revolució permanent que ha transformat el món.
- La informàtica. La gestació i el naixement del món digital.
- Nous àmbits conquerits: la fotònica, els satèl·lits de comunicacions i les tecnologies emergents.
- El làser i les seves aplicacions. Naturalesa i generació de la llum làser i aplicacions en diversos camps: medicina, indústria, informàtica, entreteniment, armament i biologia.
- Els LED. La tecnologia emergent de la llum i de la imatge. Naturalesa i generació de la llum dels LED. La revolució dels OLED. Aplicacions.
- Energia solar fotovoltaica. Energia i canvi climàtic. Les cèl·lules solars fotovoltaïques. Els despropòsits del sistema elèctric espanyol i les «portes giratòries».

Calendari

Grup U (7 sessions)

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020.

Dimarts, de 16 a 17.30 h.

Curs 74. Vents, núvols i pluges: endinsem-nos a l'atmosfera!

Professor

Marcel Costa Vila, professor de Ciències a l'Institut Obert de Catalunya.

Descripció

L'atmosfera terrestre és l'embolcall gasós que explica moltes de les característiques del nostre planeta. La seva dinàmica canviant ens influeix força en el nostre dia a dia, mentre que les seves regularitats permeten entendre moltes de les particularitats de les diferents regions de la Terra.

En aquest curs tractarem les característiques de l'atmosfera terrestre, que fan de la Terra un planeta molt especial, i el seu comportament regular que defineix les estacions de l'any i les zonacions climàtiques. Analtzarem la seva dinàmica canviant que dona lloc al temps atmosfèric, els seus principals paràmetres i fenòmens, així com els processos físics més rellevants que els expliquen. Alguns d'aquests fenòmens els il·lustrarem amb experiments senzills que es faran durant les sessions. També revisarem com el clima de la Terra ha evolucionat al llarg del temps i aprofundirem en el preocupant canvi climàtic que estem vivint actualment i les seves causes i conseqüències.

Calendari

Grups E i F (8 sessions)

Del 26 de novembre de 2019 al 28 de gener de 2020.

Grup E: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Curs 76. Cinc lliçons d'economia política i societat.

Professor

Manuel Álvarez Gómez, professor del Departament d'Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

L'economia política és una ciència multidisciplinària que s'ocupa de l'estudi de les lleis socials que governen la producció i la distribució

de béns i serveis per satisfer les necessitats humanes. Que sigui multidisciplinària significa que no té en compte únicament els coneixements aportats per la ciència econòmica sinó que també té en compte els coneixements aportats per altres disciplines de les ciències socials com la sociologia, l'antropologia, el dret, la història i la ciència política. No obstant això, el mètode d'anàlisi bàsic l'aporta la ciència econòmica i es fonamenta en els dos problemes clàssics: escassetat i elecció.

L'objectiu bàsic d'aquest curs és analitzar, des de la perspectiva multidisciplinària que proporciona l'economia política, cinc temàtiques molt rellevants que tenen un impacte important en l'estabilitat actual i en la prosperitat futura del nostre sistema econòmic i social. Aquestes cinc temàtiques, abordades mitjançant cinc lliçons, són les següents:

- El malestar de l'estat del benestar: els estats generen moltes despeses públiques o els sistemes fiscals generen pocs ingressos tributaris?
- Canvis tecnològics i canvis socials: per què aquests canvis afecten el mercat de treball?
- La Unió Europea: oportunitat o problema?
- La relació capital-treball: amics per sempre?
- Economia real i economia financera: per a què serveix un sistema financer?

Cada lliçó tindrà una durada de dues sessions.

Calendari

Grups H i J (8 sessions)

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019.

Grup H: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 79. Encants de la veu.

Professora

Mariona Sagarra i Trias, cantant i compositora.

Descripció

En aquest segon cicle sobre el món de la veu humana, s'oferiran pinzellades sobre tots els estils musicals i sobre la manera d'interpretar-los. Farem esment, per exemple, de la funcionalitat de la música vocal en si, de la relació de la paraula i la música, la poesia i la cançó, l'origen del cant i la partitura vocal com a guia d'interpretació musical, la utilització de la veu com a instrument solista i la seva finalitat, transmissora d'emocions i sentiments.

- Cants sagrats: gregorià, l'origen.
- Cants sagrats en femení: la Verge i la Sibila.
- La veu en la poesia musicada: poesia i cançó europea.
- La veu en la poesia musicada: poesia i cançó catalana.
- Qui canta els seus mals espanta: l'humor.
- La composició i creació d'un espectacle.

Calendari

Grups C i D (7 sessions)

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020.

Grup C: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 86. Paleontologia: una eina per descobrir l'origen de la vida i viatjar pel temps.

Professor

Albert Garcia Sellés, investigador de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont de Sabadell.

Descripció

La vida porta més de 3.500 milions d'anys proliferant sobre el planeta Terra. I durant tot aquest temps milers de milions d'espècies han aparegut i s'han extingit com a part del cicle natural de l'evolució. Però com podem saber com era la vida en el passat? La paleontologia, la ciència que combina coneixements de biologia i geologia, és la disciplina encarregada de desxifrar les pistes que la vida ha anat deixant impreses sobre les roques.

En aquest curs veurem com l'ésser humà ha interpretat aquests missatges al llarg dels darrers mil·lennis i quines són les teories actuals sobre l'evolució de les espècies. Per això, ens remuntarem a l'origen de la vida del nostre planeta a partir del registre fòssil; veurem quines han estat les innovacions biològiques que han fet que la vida sigui tal com la coneixem; explorarem quin paper tenen les extincions en tot aquest escenari, i explicarem quins han estat l'origen i l'evolució d'alguns grup icònics, com ara els dinosaures, els mamífers o nosaltres mateixos, els humans.

Sessions:

- Història de la paleontologia. La ciència que llegeix la vida en les pedres.
- L'origen de la vida a la Terra.
- Extincions i crisis biològiques. Un punt i apart.
- Els dinosaures. Els reis del mesozoic.

- L'hora dels mamífers.
- L'evolució dels homínids.
- Paleontologia urbana: fòssils a peu de carrer.

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 27 de març al 22 de maig de 2020.

Divendres (segona hora), d'11.30 a 13 h.

Curs 88. De què parlem avui quan parlem d'ecologia?

Professora

Carme Tomàs Martorell, professora jubilada del Departament de la Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

- L'ecologia, una ciència de trobada de molts camps de la biologia i de molts altres camps del coneixement, i també de treball conjunt de recerca en contacte de molts investigadors de diverses especialitats.
- L'ecologia i el medi ambient.
- Humboldt, un ecòleg predarwinista. El primer ecòleg? Estudiar i representar la naturalesa de manera integrada.
- Relacionar fenòmens aparentment heterogenis.
- De l'estudi de petites parcel·les aquàtiques o terrestres a l'estudi d'ecosistemes sencers i la recerca de models per estudiar una ecologia global.
- Biodiversitat, extincions i invasions. Espècies endèmiques i rares. Canvi global.
- L'ecologia, una ciència de bona, llarga i fecunda vida a Catalunya

Calendari

GRUP T (7 sessions)

Del 23 de març al 18 de maig de 2020.

Dilluns, de 16 a 17.30 h.

Curs 89. Barcelona singular. Una aproximació als altres rostres de la ciutat.

Professor

David Revelles Soriano, periodista i professor al Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

No hi ha una Barcelona; n'hi ha moltes, moltíssimes, apassionants i plenes de petites grans històries que ens permeten aproximar-nos des d'una perspectiva humana i propera a la seva complexitat. Per això, l'objectiu d'aquestes sessions serà, de la mà d'homes i dones, cèlebres o anònims, fer una aproximació a moments concrets de la història de Barcelona. Això implicarà, per exemple, fer referència a personatges i episodis com aquests:

- Barcelona i la Primera Guerra Mundial: sexe, drogues i jazz. El 2018 es va commemorar el centenari del final del conflicte, una guerra que va transformar el món... i Barcelona.
- La maçoneria a Barcelona: 300 anys d'història. La maçoneria és un fenomen col·lectiu, cultural i social. La nostra immersió ens permetrà interpretar-la des de la biografia de personatges com ara Lluís Companys, Gaudí o Anselm Clavé...
- Ciència i medicina a Barcelona des del segle XII. La ciència mèdica i sanitària d'una ciutat sempre és un bon fil conductor per descobrir la seva història i la de la seva gent. Nosaltres ho farem a Barcelona de la mà de metges, herbolaris, barbers o figures com Santiago Ramón y Cajal.
- AVE! Una aproximació a Barcino. L'objectiu d'aquesta sessió serà descobrir els orígens romans de la nostra ciutat i la seva configuració urbanística, així com emmarcar el desenvolupament urbà, polític i socioeconòmic de Barcelona en el context de l'Imperi.
- Centenari del pistolisme (1917-1923). La Rosa de Foc era una ciutat perillosa, on cada dia moria algú cosit a trets. I enmig d'aquesta Barcelona personalitats com Francesc Layret, Salvador Seguí, el *Noi del Sucre*, o el camaleònic *baró de König*...
- I don Quixot va entrar a Barcelona. Aquesta sessió oferirà una singular aproximació als escenaris barcelonins de la novel·la, a la biografia del Quixot i al seu gran coneixement de la Ciutat Comtal.
- Llotja de Mar, un tros d'història barcelonesa. La Llotja és un dels monuments més esplendorosos de Barcelona, com ho és també la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts, amb els seus alumnes més cèlebres: Fortuny, Picasso, Gaudí...
- Hotels històrics de Barcelona. Carregats d'anècdotes i curiositats, els hotels de Barcelona ens mostraran la memòria viva de la ciutat de la mà de personatges com Dalí, Chopin, Buffalo Bill, Einstein...

Calendari

Grups A i B (7 sessions)

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020.

Grup A: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 90. El conte en la tradició realista.

Professor

Enric Cassany Cels, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Es tracta de comentar amb deteniment algunes mostres de la narrativa curta universal del segle XIX i començament del XX inscrites dins la tradició realista. Escollirem tres o quatre dels autors següents (els títols es detallaran a principi de curs):

- Charles Dickens
- Gustave Flaubert
- Lev Tolstoj
- Narcís Oller
- Leopoldo Alas
- Anton Txékhov
- James Joyce
- Thomas Mann

Calendari

Grups C i D (8 sessions)

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019.

Grup C: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Curs 91. Música i cinema.

Professor

Frederic Sesé Sabartés, musicòleg.

Descripció

El curs pretén plantejar la relació entre imatge i so, comparar les qualitats de cada un i analitzar-ne les diferents potències quan coincideixen en un mateix discurs narratiu, com és en el cas del cinema.

En una primera part del curs, més teòrica, estudiarem les funcions de la música en el cine, una relació que des dels inicis va ser imprescindible, ja que, abans que el cine tingués el so sincronitzat, a les sales de projecció hi havia un pianista que subratllava amb música el que passava a la pel·lícula. Amb el cine sonor, arriben els músics que escriuen per al cinema; són professionals especialistes que treballen molt estretament amb tot l'equip de producció per ajudar a explicar millor l'argument i per crear els ambients que el director demana.

En una segona part del curs, farem un recorregut cronològic servint-nos de les bandes sonores més famoses, músiques creades expressament per al cine, i coneixerem grans compositors que han su-peditat el seu art creatiu al resultat global de la pel·lícula. El recorregut ens portarà a veure l'evolució d'aquest gènere musical i tant els estils i modes que segueix com els que instaura.

En una tercera i darrera part del curs, ens centrarem en el cine musi-cal: les obres cinematogràfiques en les quals es combina text parlat amb números cantats i ballats. Són pel·lícules majoritàriament fetes després de l'èxit de les obres originals pensades per al teatre (Broadway a Nova York o West End a Londres) i que han configurat un gènere cada cop més independent.

Malgrat que no és tan evident com la imatge, la música en el cine ajuda molt a explicar l'argument i sobretot els sentiments (perill, festa, amor, por...) que es volen mostrar a través d'uns efectes tècnics, instrumentals, rítmics..., alguns dels quals ja han esdevingut tòpics.

Calendari

Grups C i D (8 sessions)

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019.

Grup C: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Grups E i F (8 sessions)

Del 24 de març al 19 de maig de 2020.

Grup E: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Grups H i J (7 sessions)

Del 3 de febrer al 16 de març de 2020.

Grup H: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 92. Cinema i fantasia: realitzacions de la ficció.

Professor

Jacobo Zabalo Puig, professor del Departament d'Humanitats del Centre d'Estudis Filosòfics Eugenio Trias de la Universitat Pompeu Fabra.

Descripció

La màgia està vinculada al cinema des dels inicis, amb les incompatibles i meravelloses produccions de l'il·lusionista Georges Méliès.

La possibilitat de realitzar allò aparentment impossible s'ha perpetuat des dels inicis d'aquest art fins a l'actualitat, però no només a les pel·lícules de ciència-ficció o de terror, tradicionalment compilades sota l'epígraf de «cinema fantàstic». La identificació dels espectadors amb els protagonistes de les narracions visuals encara es basa en la suggestió d'un món i d'unes possibilitats que la imaginació concep com pròpies, reduint l'aparent distància entre ficció i realitat. Al llarg d'aquest curs, es presentaran i analitzaran algunes de les creacions més significatives, en les quals s'aprecia de manera explícita la varietat de formes que permeten materialitzar cinematogràficament les principals inquietuds i anhels de l'ésser humà.

- La fantasia cinematogràfica: són les pel·lícules part de la nostra realitat? (presentació i visualització de fragments d'A. Hitchcock, S. Kubrick, W. Allen).
- Màgia de les imatges en moviment: les primeres creacions del cinema mut (germans Lumière, G. Méliès, S. de Chomón).
- Expressar allò inexpressable: narracions fantàstiques del romanticisme tardà (R. Wiene, F. W. Murnau, T. Browning, C. T. Dreyer).
- Cinema d'animació, més enllà de l'entreteniment infantil.
- El progrés científic i els seus límits: utopies i distopies des de *Metropolis* a *Blade Runner 2046* (F. Lang, S. Kubrick, R. Scott, D. Villeneuve).
- La pantalla dins la pantalla: somnis i desdoblaments (W. Allen, P. Weir, germanes Wachowski, S. Jonze, R. Benigni, D. Chazelle).
- Històries d'amor i desig, entre el drama i la comèdia (A. Hitchcock, L. Buñuel, D. Lynch, W. Kar Wai, Y. Lanthimos, P. Sorrentino).

Calendari

Grup T (8 sessions)

Del 25 de març al 20 de maig de 2020.

Dimecres, de 16 a 17.30 h.

Curs 93. Les dones i la música: compositores i intèrprets des de l'època medieval fins a l'actualitat.

Professor

Joan Maria Martí Mendoza, professor d'educació musical.

Descripció

Si llegim algun manual d'història de la música veurem que hi trobarem molt pocs noms de dona. Hi ha hagut dones intèrprets i compositores des de temps remots fins avui dia i, en canvi, majoritàriament el seu rol ha passat desapercebut, potser oblidat (in)voluntàriament en una cultura, la nostra, la de l'Europa Occidental, en la qual la dona tenia

uns papers assignats per desenvolupar fos quin fos el seu estament social.

Des de fa unes dècades, la musicologia històrica s'endinsa en la història de la música per veure, entendre i conèixer el rol femení en el fet musical. Coneixem compositores de l'època medieval, però fins i tot tenim noms, pintures i escultures d'antigues civilitzacions en què el paper de la dona músic hi és present.

En les diferents sessions que dura aquest curs, coneixerem el rol musical femení en les diferents èpoques, les compositores i intèrprets que han arribat fins als nostres dies, escoltarem la seva música, escoltarem també la seva veu, veurem les seves interpretacions i recordarem algunes de les seves vicissituds i experiències, no sempre agradables però, a voltes, també molt afortunades i positives. Ens aproximarem a una realitat quasi paral·lela als antics tractats d'història de la música.

Ens acompanyaran, en les diferents sessions d'aquest curs, des de Lutaia Lupatia, Hildegarda de Bingen, *Le donne* de Ferrara, Giulia Caccini, Barbara Strozzi, Nannerl Mozart, Fanny Mendelssohn, en música antiga, fins a Anna Bofill en música electroacústica, passant per les grans dives de l'òpera i els descobriments més recents, com la tesi doctoral de Maria Teresa Garrigosa, en la qual recupera l'òpera *Schiava e Regina* creada per Maria Lluïsa Casagemas el segle XIX.

Calendari

Grups E i F (8 sessions)

Del 28 de novembre de 2019 al 30 de gener de 2020.

Grup E: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dijous, d'11.30 a 13 h.

Grup U (8 sessions)

Del 28 de novembre de 2019 al 30 de gener de 2020.

Dijous, de 16 a 17.30 h.

Curs 94. Perspectiva socioecològica dels boscos de Catalunya.

Professorat

Jordi Bartolomé Filella, professor del Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Cinthia Peireira Rosa, ambientòloga i professora associada del Departament de Ciències Experimentals de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Descripció

Els boscos han estat un reservori de recursos naturals al llarg de la història dels humans. També han estat, i són encara, font de creació artística o d'inspiració literària. Fins i tot s'han percebut com indrets místics, espirituals i sagrats. Tot i això, la superfície forestal del nostre país va anar disminuint fins a mitjans del segle passat a favor de l'agricultura i la ramaderia. En les darreres dècades, però, les masses boscoses han augmentat la distribució fins a ocupar més d'una tercera part del territori català. Actualment es valora els boscos per la funció de prestar serveis ecosistèmics, com ara el segrest de carboni o la protecció del sòl, i per la satisfacció que ens proporciona contemplar-los. A Catalunya, algunes d'aquestes masses, quasi 300, han rebut la qualificació de singulars, atesa la maduresa, ús social, conservació i biodiversitat que les caracteritza. Paradoxalment, aquest creixement ha anat acompanyat de l'abandonament d'activitats forestals, agrícoles i ramaderes, la qual cosa ha fet incrementar la superfície forestal i conseqüentment el risc d'incendis. El curs que proposem tractarà d'aquests aspectes ambientals i socials dels nostres boscos.

Com cada any s'oferirà una sortida de camp opcional de tres dies a mitjans de juny, en la qual visitarem boscos, infraestructures i institucions relacionades amb el tema.

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

Del 24 de març al 19 de maig de 2020.

Grup A: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Grups H i J (7 sessions)

Del 23 de març al 18 de maig de 2020.

Grup H: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Grup U (8 sessions)

Del 26 de març al 21 de maig de 2020.

Dijous, de 16 a 17.30 h.

Curs 95. El desenvolupament dels diferents tipus de nombres a través de la història.

Professor

Jordi Deulofeu Piquet, professor del Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

La matemàtica, juntament amb l'astronomia, és la ciència més antiga i la seva rellevància prové del fet que, d'una banda, és un dels instruments més potents per comprendre el món i resoldre problemes d'ordre pràctic i, de l'altra, constitueix una de les més grans construccions humanes des del punt de vista de la raó. El curs se centrarà en els diferents tipus de nombres, els seus usos i la seva necessitat, i també en la manera com les matemàtiques han tractat l'atzar a través del concepte de probabilitat. Ens fixarem en l'obra d'alguns matemàtics insignes com Fibonacci, el gran matemàtic medieval, i Pascal, el gran pensador polifacètic, matemàtic, físic i filòsof francès del segle XVII.

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 7 de febrer al 20 de març de 2020.

Divendres (primera hora), de 9.30 a 11 h.

Curs 96. Poesia i ciutat en la poesia en llengua catalana i llengua castellana de principis del segle xx.

Professor

Lluís Quintana Trias, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

La gran ciutat és un escenari en què s'esdevenen canvis importants a l'Europa del segle XIX, i així ho recullen alguns dels autors de les seves diferents tradicions literàries. A la poesia catalana i espanyola, però, hi té en general una presència poc rellevant fins que, a principis del segle XX, els autors més innovadors l'incorporen plenament a la seva obra.

En aquest curs estudiarem alguns d'aquests autors (Maragall, Carner, Juan Ramón Jiménez, Federico García Lorca, entre d'altres), i veurem també alguns dels seus precedents europeus (Wordsworth, Baudelaire...).

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019.

Grup A: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 97. Resolució de conflictes: la mediació, una nova via alternativa al judici.

Professora

Mariona Garriga de Ahumada, llicenciada en Dret i mediatadora.

Descripció

La mediació és una via de resolució de conflictes de la qual s'ha parlat molt arran de la situació política actual. Què és? Com funciona? Què fa un mediador?

La mediació genera dubtes i confusions, ja que és una institució nova que encara no està prou arrelada, però sí a l'alça. La mediació respon a la necessitat de descongestionar el sistema judicial i de disposar de noves formes de gestió i resolució dels conflictes més dialogades i col·laboratives.

Els objectius del curs són:

- Donar a conèixer l'estructura bàsica del sistema judicial espanyol. El judici, protagonistes i eines.
- Divulgar la cultura de la mediació com a via de resolució de conflictes. El procés de mediació i la figura del mediador. El judici i la mediació, dos sistemes alternatius i alhora complementaris.
- Ensenyar les eines i habilitats dels mediadors. Aplicabilitat a les nostres vides.

Calendari

Grup T (7 sessions)

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020.

Dilluns, de 16 a 17.30 h.

Curs 98. Estètica de la natura.

Professora

Marta Tafalla González, professora del Departament de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

El gaudi de la bellesa natural ens porta a cultivar jardins, sortir a veure ocells i altres animals salvatges, o crear art que evoca paisatges naturals. Tanmateix, l'estètica pot tenir també un vessant problemàtic: per exemple, estem més disposats a protegir espècies en perill d'extinció si ens semblen fascinants que si ens semblen avorrides. En els nostres temps, marcats per la catàstrofe ecològica, reflexionar sobre com

apreciem la bellesa natural i establir connexions amb l'ètica ecològica i l'ètica animal, ens pot ajudar a desenvolupar una mirada crítica sobre la nostra relació amb la natura i buscar formes de convivència millors.

- Què és l'apreciació estètica?
- Amb quins sentits apreciem la bellesa?
- La importància del sentits anomenats menors (olfacte, tacte, equilibri...).
- Apreciar la natura en temps de catàstrofe ecològica.
- Apreciar els animals en temps del gran extermini.
- El *land art*.
- Per què cultivem jardins?
- Connexions entre paisatge i cuina.

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

Del 28 de novembre de 2019 al 30 de gener de 2020.

Grup A: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 101. Cuina, llenguatge, literatura.

Professor

Salvador Comelles García, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Com qualsevol activitat humana, tot allò relacionat amb la cuina i el menjar genera uns usos de llenguatge específics. Hi ha un vocabulari propi d'aquest àmbit, que evoluciona al llarg del temps. Hi ha uns gèneres propis, amb les seves convencions: els llibres de cuina, les receptes, els menús, etc. De la poesia als articles literaris, tot allò que hi ha al voltant del menjar és un tema present també en la literatura. En aquestes sessions parlarem del llenguatge de la cuina i de la seva presència en els diferents àmbits de l'escriptura.

- Els mots de la cuina.
- Les metàfores dels sentits.
- Com s'explica una recepta.
- La crítica gastronòmica.
- Cuina poètica.
- El llenguatge de la restauració.
- Hàbits socials i literatura.
- La cuina a la biblioteca.

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019.

Grup A: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Grups U (8 sessions)

De l'1 d'octubre al 19 de novembre de 2019.

Dimarts, de 16 a 17.30 h.

Curs 103. Tresors arqueològics Patrimoni de la Humanitat.

Professora

Victòria Medina Fernando, investigadora del Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques de la Universitat de Barcelona.

Descripció

Amb la finalitat de salvaguardar restes, llocs i monuments de civilitzacions antigues, la UNESCO va fer una crida l'any 1972 per regular i conservar el patrimoni cultural i natural mundial, amb un èxit sense precedents. Avui dia formen part del projecte més de 150 països i hi ha més de 1000 llocs declarats Patrimoni de la Humanitat. Ens endinsarem en alguns d'aquests enclavaments d'extraordinari interès arqueològic i paleontològic, repartits pels cinc continents. Setmana rere setmana tractarem un bé cultural i/o natural inscrit a la llista mundial de la UNESCO.

Aquest curs ens portarà a viatjar al voltant del món, a visitar antigues ruïnes, jaciments i paisatges, i analitzar-ne el passat, l'arqueologia. Amb una sessió introductòria dedicada a entendre el funcionament, la gestió i la classificació del Patrimoni de la Humanitat inscrit com a *World Heritage*, seguidament passarem a veure llocs com l'illa de Rapa Nui (a Xile), el jaciment de Mesa Verde en territori dels indis anasazi (EUA), les ruïnes d'Ayutthaya a l'antic regne de Siam (Tailàndia), o el complex palatí andalusí de l'Alhambra (Granada), entre d'altres.

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 29 de novembre de 2019 al 31 de gener de 2020.

Divendres (segona hora), d'11.30 a 13 h.

Curs 104. Cinema i història contemporània

Professor

Ramon Alquézar Aliana, professor jubilat del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Es projectaran films de ficció i documentals relacionats amb aspectes significatius de la història contemporània, triats per la seva qualitat artística i també per la seva transcendència dins aquesta etapa concreta de la història.

En les sessions lectives, es passarà la pel·lícula i, tot seguit, es farà l'anàlisi cinematogràfica i històrica.

Calendari

Grup G (8 sessions)

Del 27 de setembre al 22 de novembre de 2019.

Divendres (primera hora), de 9.30 a 11 h.

Divendres (segona hora), d'11.30 a 13 h (continuació).

Curs 106. Les dones artistes en la història de l'art

Professora

Cecília Llobet Roig, professora del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura i de les Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Quan visitem un museu trobem moltes obres que tenen com a tema principal la figura femenina. Però quantes obres fetes per dones artistes hi ha exposades? I en els llibres d'història de l'art, quines artistes hi trobem? En aquest curs reflexionarem sobre la invisibilitat de les dones artistes en el passat i les relacions entre els moviments feministes i les noves històries de l'art.

- La presència de dones artistes en els llibres d'història de l'art i en l'ensenyament. Importància de la dona com a objecte de representació i invisibilitat com a subjecte creador.
- A la recerca de les artistes. Des de l'edat mitjana fins al segle XIX.
- El segle XX. Els moviments feministes, la importància de les dones artistes, les noves tecnologies...
- La nostra època. Imatges de dones, mirades d'artistes.

Calendari

Grups A i B (7 sessions)

Del 4 de febrer al 17 de març de 2020.

Grup A: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Curs 108. Simfonia i concert al classicisme i al romanticisme.

Professor

Rafael Esteve Alemany, professor del Conservatori Superior del Liceu.

Descripció

Una mirada a l'evolució de dos gèneres fonamentals en la música clàssica occidental entre els segles XVIII i XIX, de la mà de Haydn, Mozart, Beethoven i altres autors. Veurem transformar-se el concert i la simfonia del classicisme al romanticisme amb obres d'altíssima volada que influiran en els grans títols dels compositors que els succeiran.

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

Del 26 de novembre de 2019 al 28 de gener de 2020.

Grup A: dimarts, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dimarts, d'11.30 a 13 h.

Curs 109. Medicina i societat I.

Professor

Jordi Garriga Viayna, metge cirurgià.

Descripció

Després de repassar el cos humà i la fisiologia, tractarem un recull de temes mèdics relacionats amb la societat en què ens movem. El segle XXI, ple d'avenços mèdics, diagnòstics i terapèutics, ens porta nous reptes. Intentarem amb aquest recull de lliçons fer una crítica positiva de diferents temes de l'actualitat mèdica:

- Envel·liment. Mort digna.
- Estudi fisiològic de l'envel·liment. Repàs de la legislació i estat actuals de l'eutanàsia i ortotanàsia en el món occidental i en el nostre país. Estat de la qüestió.
- Seguretat clínica.
- Nou concepte (segle XXI) del control de qualitat en els centres clínico-hospitalaris.
- Medicina alternativa.

- Repàs crític positiu dels diferents sistemes de medicina alternativa actual.
- Tractaments naturals.
- Repàs crític positiu dels tractaments naturals més habituals. Minerals i vitamines.
- Trasplantaments: avui i futur.
- Estat actual dels trasplantaments al món.
- La cirurgia del futur. Robòtica, cibernètica.
- Cibernètica en quiròfans. Robots cirurgians. El futur que ja vivim. Tecnologia paramèdica present, que ens porta a un futur immediat engrescador.
- Medicina preventiva.
- Estudi de què és, per a què serveix i com ha de ser la medicina preventiva.
- La química de l'amor. Estudis neurobiològics al segle XXI. L'amor és química i cervell (hormones i neurotransmissors).

Calendari

Grups A i B (8 sessions)

Del 26 de març al 21 de maig de 2020.

Grup A: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup B: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 110. Història de l'imaginari a l'Europa medieval.

Professor

Josep M. Salrach Marés, professor jubilat del Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra.

Descripció

Els pobles europeus han creat al llarg de la història uns ecosistemes culturals que, tot i les divisions socials internes, han estat factor de cohesió, identificació i continuïtat. Els pilars fonamentals d'aquests ecosistemes són les llengües i les cultures, en el sentit ampli de conjunt d'expressions creatives. D'aquestes, les que constitueixen el patrimoni simbòlic de l'imaginari tenen una rellevància especial. Es tracta d'imatges mentals sorgides de la meditació i de la memòria, dels somnis i de les visions, fruit de la interrelació creativa entre imatge i imaginació. Mites i llegendes, en què es barregen història i fantasia, en són part essencial. Dedicarem el curs a l'estudi i interpretació de les creacions més importants d'aquest imaginari a l'Europa medieval, i la seva pervivència i transmissió fins avui, sobretot a través de les recreacions que n'ha fet la literatura, la pintura, la música i el cinema, i dels estudis efectuats per folkloristes, etnòlegs i antropòlegs. Estructurarem el curs en quatre blocs:

- Llegendes artúriques.
- Mites carolingis.
- Creacions feudals.
- Imaginari català.

Calendari

Grups C i D (7 sessions)

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020.

Grup C: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Grup T (8 sessions)

Del 30 de setembre al 18 de novembre de 2019.

Grup H: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 111. La saviesa clàssica. Llegir els textos filosòfics I.

Professor

Jacobo Zabalo Puig, professor del Departament d'Humanitats del Centre d'Estudis Filosòfics Eugenio Trias de la Universitat Pompeu Fabra.

Descripció

Després d'una introducció biogràfica a l'autor i la seva època, la segona part de cada sessió es dedica a la presentació del seu pensament a partir del comentari detallat de textos que permeten il·lustrar amb claredat, per a tots els nivells, les principals característiques de les respectives obres, alhora que permeten entendre les raons de la seva vigència.

- Què és la «saviesa clàssica». Trets generals. Autors i selecció bibliogràfica.
- Abans de la filosofia: l'era dels savis.
- Sòcrates: mestre de la docta ignorància.
- Plató: el pare de la filosofia.
- Aristòtil: tècniques del pensament.
- Les escoles hel·lenístiques.
- Sant Agustí: cristianisme des de Plató.

Calendari

Grups C i D (8 sessions)

Del 25 de març al 20 de maig de 2020.

Grup C: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Curs 112. La vida està profundament interconnectada i és col·laborativa.

Professora

Carme Tomàs Martorell, professora jubilada del Departament de la Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

En lloc de la visió mecanicista que postula que la vida va evolucionar exclusivament a través de mutacions genètiques aleatòries i de la competència, Margulis presenta una narrativa simbiòtica segons la qual els bacteris van unir-se per crear cèl·lules complexes que van donar lloc a animals, plantes i a tots els altres organismes. La idea que tota la vida està profundament interconnectada i és col·laborativa té implicacions radicals sobre com ens veiem nosaltres mateixos i sobre com veiem l'evolució i el nostre entorn.

Partint de la projecció de la pel·lícula *Symbiotic Earth* (Terra simbiòtica), treballarem sobre els apartats següents:

- La simbiosi és el camí de la vida.
- La cèl·lula (no l'ADN) controla l'organisme.
- L'evolució a través de les fusions.
- Gaia: un sistema fisiològic a la superfície de la terra.
- La vida biològica (inclosa la nostra) té èxit no per la competència, sinó per la col·laboració.

Calendari

Grups E i F (8 sessions)

Del 3 d'octubre al 21 de novembre de 2019.

GRUP E: dijous, de 9.30 a 11 h.

GRUP F: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 113. La Guerra Freda. Passat i present.

Professor

Ramon Alquézar Aliana, professor jubilat del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

Una bona part de la historiografia i dels mitjans de comunicació social ens alerten de la possible continuïtat de la Guerra Freda. Intentarem esbrinar si aquesta continuïtat és certa i quines similituds o diferències manté amb la de l'enfrontament entre els blocs capitalista i socialista en el període 1945-1991.

Calendari

Grups E i F (7 sessions)

Del 6 de febrer al 19 de març de 2020.

Grup E: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 114. Memòria del segle xx a través del pop-rock

Professor

Enric Puig Giralt, professor de la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull.

Descripció

El curs exposa una visió panoràmica del que han estat les músiques derivades del blues, des del jazz a la revolució del rock'n'roll amb totes les seves modalitats dins el pop. A partir d'un tractament transversal, no solament s'analitza la música, sinó també els aspectes estètics que han originat les modes i els imaginaris de cada generació. Les sessions són complementades amb imatge i so.

- El context afroamericà.
- Del blues al jazz.
- Entre la Gran Depressió i el New Deal.
- Rhythm-and-blues.
- Els anys del rock-and-roll.
- Dels Beatles a la generació hippie.
- L'evolució del pop. Punk, new-wave i rock alternatiu.
- La llegenda i el mite.

Calendari

Grup G (7 sessions)

Del 27 de març al 22 de maig de 2020.

Divendres (primera hora), de 9.30 a 11 h.

Curs 115. Bach, Mozart i Beethoven.

Professor

Rafael Esteve Alemany, professor del Conservatori Superior del Liceu.

Descripció

Bach, Mozart i Beethoven. Gairebé no cal afegir-hi res, més enllà dels seus noms. Tan sols avancem que, dins la ingent creació dels tres artistes, ens centrarem en el format concert per veure'n l'evolució entre el barroc, el classicisme i el primer romanticisme, per aca-

bar amb una de les obres més colossals i enigmàtiques de la història de la música, la *Missa en si menor* de Johann Sebastian Bach.

Calendari

Grup T (8 sessions)

Del 2 d'octubre al 20 de novembre de 2019.

Dimecres, de 16 a 17.30 h.

Curs 116. L'evolució de la simfonia des del classicisme de Haydn fins al colossalisme postromàntic de Bruckner i Mahler.

Professor

Cèsar Calmell Piguillem, professor del Departament d'Art i Musicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Descripció

- Matèria i forma del gènere musical simfònic: el nou contingent orquestral com a síntesi organitzada de les diferències tímbriques instrumentals i la nova estructuració del discurs musical.
- Els antecedents: canvi de concepció del gènere simfònic i la influència de la filosofia idealista alemanya en la seva recepció.
- De la simfonia entesa com a forma d'entreteniment cortesà a vehicle de coneixement per al nou públic de les sales de concert. La influència de les darreres simfonies de Haydn en aquest canvi de paradigma estètic.
- La novetat de les simfonies de Beethoven: de l'heroisme de la *Tercera* a la introducció de la incertesa conceptual en la *Novena*.
- El repte dels compositors romàntics davant el llegat del simfonisme beethovenià: l'obra simfònica de Franz Schubert i de Robert Schumann.
- Bifurcació de camins en la segona meitat del segle XIX: antítesi entre el poematisme simfònic de Franz Liszt i la renovació de la tradició en l'obra de Johannes Brahms.
- La irrupció dels nacionalismes i la seva projecció en el simfonisme: Bedrich Smetana, Antonín Dvořák i Piotr Íltx Txaiovski.
- Els grans colossos del simfonisme postromàntic: Anton Bruckner i Gustav Mahler.

Calendari

Grups H i J (7 sessions)

Del 25 de novembre de 2019 al 27 de gener de 2020.

Grup H: dilluns, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dilluns, d'11.30 a 13 h.

Curs 117. La recuperació del patrimoni subtil: megàlits i soterranis

Professor

Enric Puig Giralt, professor de la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull.

Descripció

El concepte de *patrimoni subtil* fa referència a tots aquells elements patrimonials que, tot i ser físics, tenen poca visibilitat perquè es tracta de construccions subterrànies, de pedres aparentment sense cap importància o de senzills artefactes amb valor simbòlic.

Des d'una perspectiva socioantropològica es descobreixen construccions subterrànies, monuments megalítics, així com objectes insòlits que formen part d'un univers rural avui dia gairebé desaparegut, com també altres elements culturals del que ha estat l'era del maquinisme, igualment en davallada a causa dels canvis experimentats amb la immersió en el món digital que vivim.

1. Introducció

- Definicions.
- Una perspectiva transversal: antropologia, sociologia, història.
- Cultura i civilització.
- Llengua i pensament. El paradigma cognitiu.
- El llenguatge dels símbols. Significat i significat.
- L'àmbit del sensible i la vida quotidiana.

2. Construccions en superfície

- *L'opus structile*. Descripció de l'àmbit d'estudi.
- Tipologia i classificació.
- Realitzacions concomitants.
- Substrats culturals i imaginaris col·lectius de la verticalitat.
- Contextualització i metodologia.

3. Construccions subterrànies

- *L'opus fossum*. Descripció de l'àmbit d'estudi.
- Tipologia i classificació.
- Estudis subterrànies. Un tractament específic i transversal.
- Substrats culturals i imaginaris col·lectius d'àmbit ctònic.
- Contextualització i metodologia.

4. El patrimoni rural

- Artesania popular.
- La projecció del món rural dins una economia de subsistència.
- La casa pairal. Tipologia.
- Records de la vida pairal.

5. El patrimoni industrial I. Protoindustrialització

- Les arts del ferro i de la fusta.
- Els oficis desapareguts.
- L'expressió de l'art popular en els exvots.
- La literatura de fil i canya.

6. El patrimoni industrial II. La Revolució Industrial

- Arquitectura i Revolució Industrial.
- El maquinisme i el seus artefactes.
- Les colònies fabrils.
- Acceleració cronèmica i canvis sociològics.
- La perspectiva de la modernitat i la nova interpretació de l'entorn.

7. Conclusions

- Recull, estudi i classificació de materials.
- Redefinició de l'anomenat *patrimoni subtil*.
- Altres àmbits patrimonials i gestió per la conservació.
- Propostes de recerca.

Calendari

Grup U (8 sessions)

Del 24 de març al 19 de maig de 2020.

Dimarts, de 16 a 17.30 h.

Curs 118. Els partits polítics a Catalunya, un sistema en transformació (continuació).

Professor

Roger Buch i Ros, director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica de la Generalitat de Catalunya.

Descripció

En aquest curs s'expliquen les claus per entendre el sistema polític català, els canvis en els resultats electorals i les noves expressions de vot i participació. El sistema polític català creat després de la transició democràtica s'havia mantingut estable durant gairebé tres dècades. Amb alguns petits canvis, cinc partits polítics configuren el sistema de partits i dos d'aquests, CiU i PSC, es repartien les victòries electorals depenent del tipus de convocatòria. Però en els darrers anys hi ha hagut canvis importants. Han aparegut nous partits i nous temes a l'agenda política i el tradicional bipartidisme s'esmicola. El procés sobiranista, la crisi econòmica i la desafecció contra els representants polítics són els tres factors que provoquen l'emergència d'un nou escenari.

Calendari

Grup E i F (8 sessions)

Del 26 de març al 21 de maig de 2020.

Grup E: dijous, de 9.30 a 11 h.

Grup F: dijous, d'11.30 a 13 h.

Curs 119. La història viscuda (continuació).

Professora

Dolors Quinquer Vilamitjana, professora jubilada del Departament d'Educació.

Descripció

Centrarem l'atenció en moments puntuals de la història, contextualitzats i humanitzats a través dels rastres deixats per persones concretes que van viure en els moments escollits. Les trajectòries personals ens serviran per entendre una època i per analitzar determinats processos històrics. La història s'ha explicat de moltes maneres i l'atenció no sempre s'ha posat en els mateixos temes. Primer l'objecte d'estudi van ser les batalles i els reis, més endavant van prendre rellevància aspectes de l'economia i la societat, després els modes de producció i des de fa uns anys vivim l'eclosió de temes diversos: l'estudi de les mentalitats i de la cultura, la vida quotidiana, la microhistòria, les festes i l'oci i altres aspectes que abans no eren d'interès prioritari. En aquest context diversificat també interessen les dones, els infants, els que no tenien veu...

A tall d'exemple, alguns dels moments i dels personatges escollits podrien ser:

- França, Anglaterra, Jerusalem... al segle XII, amb Leonor d'Aquitània (1124-1204), dona rica, influent, reina i mare de reis, musa de trobadors.
- Catalunya a finals del segle XVI i primer terç del segle XVII, en el marc de l'imperi dels Àustries, amb en Perot Rocaguinarda (1582-16...), el bandoler que va immortalitzar Cervantes en la segona part del Quixot, que ens ajudarà a entendre aquest període.
- Espanya, Catalunya i el món des de mitjans del segle XIX fins a mitjans del segle XX, gairebé un segle, amb Eduard Toda, un reusenc progressista, regeneracionista, catalanista, anticlerical..., l'artífex de la reconstrucció del monestir de Poblet, que estava en un estat ruïnós des que l'havien abandonat els monjos el 1835 i s'havien desamortitzat els béns de l'Església.

- Els orígens de l'art abstracte, amb Vassili Kandinski (1866-1944). Analitzarem les avantguardes artístiques, l'evolució de l'art en el marc de la Revolució Russa, el paper de la Bauhaus a l'etapa d'entreguerres, així com els trets de la pintura de Kandinski.
- Tres fotoperiodistes a la guerra civil espanyola de 1936-1939 i a la postguerra. La fotografia com a font de la història amb Robert Capa (1913-1954), Agustí Centelles (1909-1985) i Francesc Boix (1920-1951).
- L'etapa d'entreguerres: la URSS, Mèxic, Espanya..., amb Ramon Mercader (1913-1978). Una història, d'espionatge, de falses identitats, d'enganys i d'assassinat, en el marc de l'enfrontament entre Stalin i Trotski.

Calendari

Grups C i D (7 sessions)

Del 5 de febrer al 18 de març de 2020.

Grup C: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup D: dimecres, d'11.30 a 13 h.

Grups H i J (8 sessions)

Del 27 de novembre de 2019 al 29 de gener de 2020.

Grup H: dimecres, de 9.30 a 11 h.

Grup J: dimecres, d'11.30 a 13 h.